

Г 20 И НОВА ФИНАНСИЈСКА АРХИТЕКТУРА – УВОД У „СВЕТСКУ ВЛАДУ” ?

”Уколико желимо да као човечанство, као људски род , преживимо, морамо да развијамо нове економске моделе са више моралне и социјалне правде” - Клаус Шваб (Klaus Schwab) оснивач Економског Форума у Давосу, 2013. г.

*”Либерална економија и све идеје и вредности либерализма су пропале ! Ја сам био поборник либерализма а сада видим да сам погрешно!”
- Џорџ Сорос (George Soros), бизнисмен у Давосу , 2013.г.*

„Будући развој глобалних односа зависиће од односа Америке, Кине и Русије. Велика је разлика између њих у природи култура: Америка је више прагматична за разлику од Кине и Русије које мисле и раде стратешки, дугорочно” - Хенри Кисинџер (Henry Kissinger) у Давосу, 2013.г.

Увод:

Периодични удари по светској економији, манифестовани кроз финансијске кризе из 1998.године и 2008.године, условили су акцелерацију глобалистичких процеса у сфери појачане контроле новчаних токова и привредних субјеката. Под изговором да спасавају људски род од пропасти, власници крупног капитала признају да се „Свет фундаментално променио и да је време за увођење бихејвиоралне економије¹, економије са више морала и социјалне правде”.

На Самиту Г-20 Цивил, одржаном у Москви од 13-14. јула 2013.г., наглашена је потреба хитног напуштања мита о „свемогућем слободном тржишту роба и капитала које је у стању да разреши и најтеже економске или финансијске кризе, само по себи!”

„Буђење БРИКС-а”² од 2000. године увело је Свет у мултиполарни систем у којем је уочљива подела на Азију (у наступу) и Америку. Рефлексија „буђења” је и настанак и вртоглави развој Групе двадесет најразвијенијих држава или Г-20.

¹ Поновљено више пута на сесијама Светског економског Форума у Давосу, јануар 2013.г.

² БРИКС – Бразил, Русија, Индија, Кина и Јужна Африка

Другим речима у свету се данас инсистира се на већој улози државе у планирању и регулисању друштвеног развоја, са акцентом на појачаним мерама контроле „берзанских шпекуланата” и тзв. „сивог банкарства”.

Апсолутну неинформисаност плебса, широм Глобуса, креатори глобализма покушавају да искористе као моменат за увођење тоталне светске контроле новчаних и привредних токова под изговором превенције „неких нових финансијских криза несагледивих размера”. На једној страни су власници крупног капитала, који теже успостављању Нове финансијске архитектуре света и Глобалне владе а на другој, „слободно мислећи” реалисти који упозоравају на потребу увођења хуманије, моралније и социјално праведније економије. Подела на ове две групе креатора глобализма наставља се несмањеним темпом уз продубљивање хаоса На Земљи тренутно немамо ни стање мира ни стање тоталног рата већ глобалистичке процесе које прати распламсавање трибалистичких сукоба офрабаних националним, верским и „другим” бојама („боје” су најчешће производ вештих медијских манипулација усмерених на појачавање негативних елемената психодинамике сукоба).

Процесе интеграције и фрагментације прати, попут злослутне музике и све гласнији захтев већег дела светског популуса, да националне државе хитно изнађу решења за растуће друштвене, социјалне и економско финансијске проблеме узроковане сувереним (државним) дуговима према Бретон Вуд (Breton Wood's) Институцијама – Светској банци, ММФ-у и Међународној финансијској корпорацији.

Када је у септембру 1999. године формирана Група 20 најразвијенијих држава (Г-20) , многи су је чиновници, представници плутократа и мултинационалних компанија на Западу, цинично третирали као „дебатно тело” гувернера централних банака и министара финансија. Одлучност Русије и Кине да се супротставе растућој мултифасетној хегемонији Сједињених Држава, натерала је САД и Г-7 да пристану на први Самит „лидера двадесторке” (14. новембар 2008. у Вашингтону). Од тог дана креће убрзани институционални развој Г-20, као и многобројних тела и организација израслих на предлозима Г-20 а под притиском БРИКС-а.

Таксативно побројано, циљеви Г-20 држава након Самита у Вашингтону, дефинисани су као : (1) обнова раста светске економије, (2) јачање међународног финансијског система и (3) реформа Бретон Вуд Институција (Светска Банка, ММФ и МФК).

Да подсетим, државе чланице Г-20 остварују 90% укупног светског бруто друштвеног производа (ГДП) , 80% међународне трговине, обухватају 2/3 светске популације становништва и поседују преко 84% резерви фосилних горива.

Све активности Г-20 развијају се у троуглу Г20 - ММФ / Светска банка – ОЕЦД, при чему је Г-20 и најважније саветодавно тело Генералне скупштине УН-а.

Узроци кризе и последични активизам Г-20

Према експертима Г-20 узроци глобалне финансијско–економске кризе су:

- 1) Непостојање јединствених глобалних регулативних механизма за финансијско тржиште (на делу су амерички, европски и азијски модели).
- 2) Шпекуланти који бројним „иновацијама” проналазе „креативне моделе” за трговину ценама свих врста роба или како се то стручно назива „финансијским дериватима”.
- 3) ”Сиво банкарство” - фирме и фондови који нису регистровани као банке а де факто раде попут банака или финансијских института.

Група 20 је данас *стални светски форум за економску и финансијску координацију* који решава бројна питања од економско–финансијских до екологије, анти-корупције и транспарентности, проблема запошљавања, сигурности хране, реализације Миленијумских циљева УН-а и друго.

Процењује се да шпекуланти и „сиво банкарство” данас располажу са преко 600 билијарди америчких долара капитала којим у сваком тренутку могу уздрмати и комплетно разорити светски финансијски и економски поредак, какав данас познајемо.

У препорукама Г-20 Цивил Самита из Москве (90% препорука бива по правилу уврштено у финална документа Самита лидера Г-20) наглашено је следеће:

- Финансијски сектор има централну улогу у глобалним инвестиционим токовима
- Након кризе банке су се нашле под великим притиском увођења регулативно-контролних механизма, рестриктивним давањем новца и смањењем ризичних инвестиционих операција. То значи да се *фундаментална функција банкарског и финансијског система нарушила и променила.*
- Захваљујући „квантитативној политици попуштања” QE1 и QE2 (што је еуфемизам за штампање новчаница долара од стране Банке федералних резерви САД-а познате под скраћеницом ФЕД) у САД-у и појачаном централном планирању инвестиција у Кини, **глобални економски раст није заустављен.**
- Неопходно је да се сви чиниоци друштва концентришу на кључни елемент развоја привреде а то су инвестиције у инфраструктуру што захтева формирање Нове финансијске архитектуре и потребу доступности капитала за све актере привредних дешавања.
- Хитно и трајно регулисати проблем суверених дугова кроз интервладине консултације како би се спречило избијање неке нове кризе утемељене на дуговима држава.
- Финансијско тржиште треба да служи реалној економији а *политика мора да преузме контролу над финансијама.*
- Финансијска стабилност је најважнија тековина човечанства и она се мора одржати по сваку цену. Сви финансијски актери, попут трговаца „дериватима” и „сивог банкарства” морају бити строго контролисани а јавне финансије не смеју да зависе од тржишта финансија.

Нове међународне институције за превенцију будућих финансијских криза – 'деца' Г-20

Од 2008. године а на иницијативу Г-20 формиране су бројне Глобалне институције и међународна тела које све заједно треба да послуже већој контроли дешавања на финансијском тржишту. Нове организације и тела су :

1. Међународни савет за финансијску стабилност, ФСБ
2. Глобалне Системски важне финансијске институције, Г-СИФИ
3. Глобалне Системски важне банке , Г-СИБ
4. Глобалне Системске осигуравајуће институције, Г-СИИ
5. Мултилатералне Банке, (БРИКС Развојна Банка)
6. Глобални Форум за размену информација везаних за порезе и таксе , Г-ФЕИТП
7. Глобални Систем за инденфикацију правних ентитета , Г-ЛЕИС
8. Реформа Бретон Вод Институција (Breton Woods) ММФ-а, Светске Банке, МФК)
9. Институционални развој ППП, Приватно јавног партнерства (познат и као „3П“)
10. ММФ – ОЕЦД мрежа за финансијску едукацију становништва

Прва институција коју су Г-20 државе „ојачале” и ставиле у оперативну функцију био је Савет за међународну финансијску стабилност или ФСБ , развијен на темељима Форума за финансијску стабилност. ФСБ према замисли Г-20 координира рад националних и међународних тела за утврђивање стандарда и њихову стриктну и правовремену имплементацију. ФСБ такође има и улогу координатора који развија, врши супервизију и спроводи глобалну контролу финансијску политике. Модел рада ФСБ је једноставан: „најрањивије тачке „ глобалне финансијске инфраструктуре у датом временском тренутку се идентификују, потом се одраде консултације , одреде се мере и стандарди и надгледа њихова имплементација. ФСБ је у потпуности усмерен на јачање ефикасности националних и међународних политика а све са циљем „правовремене превенције нових глобалних криза”. Ова се формулација данас користи попут универзалне мантре од стране свих чинилаца активних у домену финансија и економике. Оно што је код доношења нових законских аката за САД „9. септембар и борба против тероризма” то је за архитекте глобалне финансијске инфраструктуре „превенција неке нове глобалне кризе” .

Убрзо по активирању ФСБ-а постало је јасно да ће највише проблема у имплементацији договорених мера и политика бити на пољу унификације националних стандарда. Наиме, многе државе још увек нису или ратификовале постојеће резолуције или ако су их и ратификовале нису их примениле у пракси. Пежоративно казано „ватра гори а ватрогасци не смеју да уђу у национална дворишта јер за то немају правно покриће.

На захтев лидера Г-20 (Самит у Сеулу 2010.године) ФСБ Савет је 4. новембра 2011.године у сарадњи са базелским Комитетом за супервизију банака БЦБС³, ММФ-ом и Светском Банком развио „оквир за утврђивање системских ризика и ризика насталих услед моралног хазарда” у пословању *Системски важних финансијских институција (СИФИ)*. Након дефинисања ризика ут-

³ БЦБС је тело при Банци за међународно поравнање БССИ

врђени су и стандарди према којима се и данас врши систематизација свих финансијских институција у Г-СИФИ и не-СИФИ.

Шта је СИФИ ? Према дефиницији ФСБ то су „*све финансијске институције чија пропаст или већи губици капитала настали као последица неуредног пословања, услед величине неке од СИФИ'с-а, комплексности и системске међуповезаности СИФИ'с-а, може довести до значајних поремећаја ширег финансијског система и глобалних економских активности*”. Да би спречили негативне последице „пада” или „ већег губитка капитала” неког СИФИ-а, државе су принуђене да интервенишу у санацији СИФИ-а кроз сопствене лимитиране финансијске изворе смирујући тиме пре свега социјалне, економске и психолошке ефекте (битан психолошки ефекат који је уочен у Грчкој, Шпанији, Исланду, Америци или Аргентини, био је губитак поверења становништва у постојећи политичких облика власти (*Владе поменутих држава су за „рају” постале синоним „експоната израбљивачког крупног капитала”, а појединац се у том систему осећа обесправљено! Одатле повици маса за увођењем „директних облика демократије”!*) , а то је као по правилу, водило ка друштвеној дестабилизацији у виду рушилачких демонстрација , немира и слично).

Посебан акценат ФСБ ставља на прекограничну сарадњу између држава „порекла” СИФИ'с -а и држава у којима СИФИ'с остварује екстра профит. (Неки теоретичари СИФИ'с виде и као добар еуфенизам за Транснационалне корпорације). У бити активности ФСБ-а је де факто појачана контрола и супервизија СИФИ'с-а, развој јачих међународних стандарда и ефикаснијих модела функционисања финансијског тржишта, како националног тако и глобалног. Финална листа Г-СИФИ'с треба да буде завршена у новембру 2014. године а глобална примена утврђених нових мера и стандарда ступа на снагу 2019. године.

Уз дефинисање Глобалних СИФИ-а, веома важна је и тзв Базел 3 регулатива усвојена 2010. којом се од банака захтева повећање укупног капитала у резерви којим би се могло интервенисати у случају нових губитака СИФИ'с-а. Да би се применио Базел 3, утврђен од стране Комитета за супервизију банака (БЦБС), неопходно је спровести бројне реформе националних законодавстава, што је још један доказ тромости међународног правног поретка. Све се уочи на време, прецизира, договоре решења а онда „запне” око правне регулативе и њене примене.

У циљу симплификације контроле све системске институције и банке подељене су у две групе: СИФИ'с и СИБ'с (системске институције и системске банке). Националним државама препоручено је да сходно својим домицилним потребама и стању економија одреде домаће системски важне банке Д-СИБ, које ни у ком случају не смеју да пропадну услед пратећих социјалних , економских и политичких последица по дату националну државу.

Тотална примена мера из Базела 3 регулативе треба да буде уведена од 1. јануара 2016.године. А у осврту на Србију добро је питање – које су то наше домицилне системски важне банке (Д-СИБ'с) и да ли их поседујемо , изузев Народне банке Србије?

Да би се глобални „пожар” (који још увек „тиња”) угасио неопходно је обезбедити много капитала. Према непотпуним проценама експерата, већи део расположивог капитала данас је у поседу „сивог банкарства” и шпекуланата.

Након дефинисања *системски* важних институција и *системских банака* тежиште ФСБ активности пренето је на идентификацију глобално важних (системских) осигуравајућих институција и утврђивање стандарда и контролних механизма везаних за њихов рад.

Уз асистенцију ФСБ, ММФ и Светске Банке, а према налогу Лидера Г-20, Међународна Асоцијација за супервизију осигурања (ИАСИ) дефинисала је стандарде, мере и механизме за контролу Глобалних Системски важних осигуравајућих институција Г-СИИ'с. Упоредо са дефинисањем мера Асоцијација је започела и са процесом идентификације Г-СИИ'с формирањем финалних листа које треба да буду завршене до краја 2014.године.

Улога Г-СИИ'с у новој глобалној финансијској архитектури биће двострука: с једне стране осигуравајуће приватне институције биће главни „извори” дугорочних инвестиција за велике инфраструктурне стратешке пројекте а с друге стране управо ће осигурања бити „демфери” код обезбеђивања „свежег” капитала неопходног за будућу санацију Г-СИФИ'с и Г-СИБ'с-а (у случају појаве неке нове глобалне финансијске кризе).

Марк Керниј (Mark Carney) Председавајући ФСБ, иначе гувернер Енглеске Банке, изјавио је 18. јула 2013.: ”Данашњи дан представља значајан корак ка ширем решавању ризика повезаних са ситемски важним финансијским институцијама СИФИ. Ове мере ће знатно ојачати свеобухватни регулаторни и надзорни оквир за све међународно активне осигуравајуће институције и тела. Капитал и надзорни оквир за сектор осигурања су од суштинског значаја за подршку глобалној финансијској стабилности”.

Истовремено са појачавањем улоге приватних пензионих и осигуравајућих институција Г-20 је на притисак БРИКС-а иницирао формирање регионалних и мултилатералних банака, које ће под повољнијим условима давати кредите за развој. Пример је Развојна Банка БРИКС-а формирана 2012. године. Одлуке су донесене, организација банке је започела, али њена капитализација још увек се одвија веома споро. У сваком случају, тврде лидери БРИКС-а, ове нове мултилатералне банке су доказ потребе убрзаног независног економског развоја у односу на Г-7 и Бретон Вуд Институције.

Развој мултилатералних банака, у стопу прате и бројне иницијативе којима се тежи већој наплати такси и пореза, пре свега, од стране мултинационалних корпорација. На основу многобројних студија ОЕЦД-а, представници Г-20 су утврдили да „постоји одлив капитала” до којег долази јер „сиво банкарство” и мултинационалне корпорације користе постојеће међудржавне споразуме „о ослобађању од двоструког опорезивања” и „рупе” у законској регулативи националних држава преносећи највећи део оствареног профита са територија држава, где је нова вредност остварана, у пореске „оазе” широм света. Да би се томе стало на пут, на инсистирање Г-20 и ОЕЦД, у септембру 2009. године основан је *Глобални Форум за размену информација везаних за таксе и порезе Г-ФЕИТП*. Глобални Форум своје активности кординира са

ФСБ, Г-20, ММФ, Светском Банком и телима за контролу Г-СИФИ, Г-СИБ и Г-СИИ. Новцем сакупљеним од пореза и такси рачуна се да ће државе додатно попунити буџете нарочито у случају потребе санирања лошег пословања и губитака Д-СИБ и СИФИ-а.

Обзиром да гро екстра профита из националних држава износе представници „сивог банкарства” (најчешће експоненти Транснационалних корпорација) уз Форум о таксама започело се и са процесом индентификације свих правних ентитета (нарочито се прати рад оних који раде за „сиве банке” и шпекуланте). Тако је у јануару 2013. године на захтев Г-20 у Базелу формиран Регулативни одбор за надзор Глобалног система за индентификацију правних ентитета Г-ЛЕИС или РОКЛЕИ (Regulatory Oversight Committee GLEIS).

РОКЛЕИ је започео формирање база података за све правне ентитете који су присутни на глобалним, регионалним и националним финансијским тржиштима, при чему сваки ентитет добија алфанумерички код (20 слова и бројева) путем којег се прати начин пословања, предузете активности, природа активности, линије комуникације итд.

Посебно се контролишу прекограничне операције привредних ентитета са циљем спречавања „одлива екстра профита у поерске оазе”.

Док криза тиња и уводе се појачане контроле дотле државе никако да се реше суверених дугова према Бретон Вуд Институцијама – Светској Банци, ММФ и МФК. Уколико се реформа Бретон Вуда хитно не спроведе, свет би се веома лако могао наћи пред новом глобалном кризом коју могу да изазову „сиви банкари” и шпекуланти трговином државних дугова, кажу представници БРИКС-а.

Реформа је усмерена на давање „већег права гласа” државама Г-20. Према тренутним квотама (које одређују право „гласа”) унутар ММФ и Светске Банке, САД поседују 17% а све друге државе далеко мање. На пример Кина и Јапан, које су на другом и трећем месту, одмах иза САД-а, поседују свака по 6%. Уз де факто, прећутно, америчко право вета код доношења одлука, Г-20 државе тврде да Бретон Вуд Институције, такве какве јесу, представљају реликт из четрдесетих година двадесетог века, реликт који све више кочи ревитализацију светске економије и финансија. Државе Африке, Азије, Латинске Америке и Источне Европе све теже репрограмирају суверене националне дугове, а иницијатива БРИКС-а да се веће право да управо овој групи држава унутар Бретон Вуд-а и након трогодишњих консултација, сведена је на предлог повећања од свега 5%, распоређеног на све државе БРИКС-а, што многи виде као америчко бацање „прашине у очи БРИКС-у”.

Реалност је најбруталније приказана и у чињеници да су управо САД биле те које су педесет и више година поделиле преко Бретон Вуд Институција, на милијарде долара кредита остатку света. Те кредите националне државе враћају УН – у (Институције из Бретон Вуд-а) а УН, комерцијалним банкама, пре свега америчким. Другим релима, економско – политички успон ”нових” суперсила није још увек и финансијски. И док је год поставка Бретон Вуд Институција таква каква јесте, значи две трећине држава света је задужено код

америчких комерцијалних банака, нема ни говора о банкроту САД-а. Када се унутар америчког естаблишмента сукобе две струје и почну са најавама „банкрота САД-а“ финансијски експерти знају да је то аларм за дужничке државе које истог тренутка морају да убрзају враћање узетих кредита. Проблем је што то враћање данас иде све спорије и све теже.

Да би се изградила нова, ефикаснија међународна финансијска архитектура, Г-20 појачава сарадњу с грађанским удружењима и организацијама, невладиним сектором, академијама наука и научним институцијама. Овај аспект рада се назива Приватно јавно партнерство или ППП (3 П).

На Самиту Г20 цивилних организација у Москви, председавајући Г20 Бизнис Сектора (Б20) г. Шон Глодек (Shean Glodek) изјавио је да се „у сарадњи са ММФ и Светском Банком формирају листе ЗП+ и ЗП – фирми. На позитивној листи фирми (ЗП+) биће све оне фирме и компаније које уско сарађују са цивилним сектором. Тим ће фирмама бити олакшано пословање и добијање кредита“.

Појашњење како функционише ЗП партнерство пословне заједнице, државних, међународних институција и грађанских организација, дато је на примеру изградње деонице аутопута у Казахстану која је у првобитним плановима требало да буде изграђена кроз део Националног парка. Интервенцијом грађанских организација, инвеститори су трасу променили чиме је очуван део националног екосистема и добијена велика подршка плебса за инфраструктурне пројекте државе.

У начелу ЗП или ППП партнерство обухвата ангажовање свих делова друштва у категорији „технички асистенти фирмама, државама, међународним организацијама и агенцијама при реализацији пословних активности и пројеката!“ На тај се начин постиже ефикаснија имплементација зацртаних пројеката а грађанском сектору обезбеђује један део извора финансирања.

Потреба хитног укључивања свих слојева друштва у решавање нагомиланих економских и финансијских проблема одвија се отежано а кључни разлог је према студијама ОЕЦД-а у финансијској неписмености 65% становништва Земље.⁴

Корак у смеру мењања постојеће неписмености је развој Међународне мреже за финансијску едукацију (иницијатива ОЕЦД-а и ММФ-а).

Закључак:

Стални светски Форум за економску и финансијску координацију – Г20, експандира као последица развоја мултиполарног света у којем су БРИКС државе постале равноправни такмац Групи 7 најразвијенијих држава.

⁴ Atkinson, a I F.Messe (2012), „Measuring Financial Literarcy:Results of the OECD / International Network for Financial Education(INFE), Pilot Study“, No15, OECD Publishing, Workign papier on Finance, Paris, France

Власници крупног капитала од Америке до Русије и Кине, свесни су реалне потенцијалне опасности по слом комплетног глобалног финансијског и економског поретка. Да би се то спречило, започели су убрзану глобализацију формирањем и јачањем међународних тела и институција које треба да контролишу рад банака, финансијских институција, осигурања и свих привредних ентитета.

Питање на које још нема одговора јесте – у ком правцу ће се реформе спровести ?

Руси и Кинези стреме „мултилатералном „ решавању проблема уз увођење моралније и социјално одговорније економије која ће на прави начин рефлектовати потребе 2/3 света. За то време највеће и најутицајније банке на свету (Група 30) форсирају иницијативе изражене у „предлозима за проналажење стабилних и дугорочних извора финансирања за инфраструктурне пројекте и економски раст”⁵: (1) банке треба убудуће да се баве класичним банкарским операцијама (штедња и платни промет), (2) новац за дугорочне инфраструктурне пројекте треба да се издваја углавном од стране осигуравајућих института и приватних пензионих фондова и (3) да би се спречила било која врста будућих финансијских криза, државе света треба добровољно да препусте ММФ-у вођење националних монетарних и фискалних политика.

Формирањем глобалних системских банака, глобалних финансијских институција, Глобалних осигуравајућих институција, контролних тела за порезе и таксе, упућује да се на светском нивоу уводи општа контрола не само финансија већ и свих економско – привредних субјеката.

Глобални финансијски систем који израста убрзаним темпом под изговором превенција будућих финансијских криза, процењује се, за најкасније двадесет година може добити и извршно управно тело у виду Глобалне (Светске) економско – финансијске владе. Онај ко контролише токове новца контролише и политику националне државе, у овом случају то би била Глобална светска политика.

Литература :

1. G20 Civil Summit, C20 Recommendations to the G20 , (Moskow, 13-14 Jun, 2013),
2. B20/C20, Responsible Investment in Infrastructure: Recommendations for the G20, (Moskow „Jun 2013)
3. Long-Term Finance and Economic Growth, Group of Thirty, (Washington , 2013), ISBN :1-56708-160-6
4. Atkinson,a I F.Messe ”Measuring Financial Literarcy:Results of the OECD/International Network for Financial Education(INFE), Pilot Study”, No15, OECD Publishing, Workign papier on Finance,(OECD, Paris, 2013)
5. Financial Stability Board, ”Key Attribute of Effective Resolution Regimes”, (April, 2013,Basel)

⁵ Long-Term Finance and Economic Growth, Group of Thirty, Washington (2013),ISBN :1-56708-160-6 (Page 57, Proposal 13

6. Basel Committee on Banking Supervision, "Global systemically important banks: Assessment methodology and additional loss absorbency requirements", (July 2011 Basel (BIS))
7. International Association of Insurance Supervision , "Global Systemically Important Insurers: Policy Measures", (18.July 2013 Basel)